

[Undervisningsministeren.]

Andet led: at styrke børnenes karakter, passede nok bedre som afslutning, idet karakteren — eller hvis det ord skurrer, og det gør det i nogens ører, så selvstændigheden eller personligheden — jo netop formes gennem udvikling af evner og anlæg og erhvervelse af kundskaber.

Karakter, selvstændighed, personlighed. Det er tre ord, der alle er udtryk for en holdning, og just holdning gennem personlig vurdering vil jeg gerne sætte som uddannelsens mål sammen med kundskabstilegnelse.

Men selv ordet holdning kan være farligt. Jeg er unægtelig bange for det nyeste udtryk, jeg har hørt i denne forbindelse: holdningsbearbejdelse. Det klinger uhyggeligt af ensretning og indoktrinering. På dette område må ikke gælde nogen uniformering, men derimod åbenhed over for individuelle muligheder, store som små. Lærerens holdning over for eleven er afgørende, lærerens respekt for elevens meninger, indstilling og forudsætninger.

Uddannelsespolitikken kan og skal åbne for mulighederne, der er til stede i børnene, de unge og de voksne. Derved bliver den en væsentlig forudsætning for de beslutninger om samfundets udvikling, som de politisk bestemmende myndigheder træffer. Den er måske dybest set det egentlige grundlag for alle væsentlige beslutninger på ethvert plan.

Uddannelsespolitikken skal derimod ikke dirigere samfundet i en bestemt retning. Jeg er her i afgørende modsætning til opfattelsen, som vi kan møde den eksempelvis hos nogle grupper af intellektuelle, der mener, at universiteterne skal medvirke til en reform eller en revolution af samfundet i en bestemt ideologisk retning.

Universiteter og læreanstalter er institutioner for forskning og undervisning, hvor man henter viden og udvikler forskeranlæg — en arbejdsplads, ikke et forum for missionerende ideologier, en arbejdsplads, hvor man erhverver kritisk holdning, bl. a. til efterprøvelse af ideologier, andres og ens egne, gamle som nye. Og naturligvis også til efterprøvelse af uddannelsen selv, den uddannelse, der af de samme kritiske kredse betegnes som en eneste indoktrinering. Det tager jeg roligt. Den såkaldte borgerlige

indoktrinering har dog ikke været så dominerende, at den har hindret kritikerne i at udforme eller acceptere ideologier, der kræver den absolutte indordning. Her er virkelig tale om indoktrinering både som middel og mål.

Vort uddannelsessystem er så lidt doktrinært og så stærkt liberalt, at selv dets hårdeste kritikere kan opnå dets højeste uddannelser og bruge dem til opnåelse af indflydelsesrige placeringer. Værre er det trods alt ikke.

På baggrund af denne mere generelle gennemgang af målet for uddannelsespolitikken skal jeg gå over til mere detaljeret omtale af enkelte områder. Jeg nævner først og fremmest de grupper, som har manglet muligheder.

Det gælder børn med handicap af forskellig art, legemlige som intellektuelle. Vi har gjort en del for at forbedre deres uddannelse, men vi mangler meget endnu både i retning af at udforske, hvorledes vi bedst mildner deres handicap, og i retning af en indsats for at uddanne og oplære dem så godt, vi formår, med den viden og de hjælpemidler, vi råder over, og det gælder både i den undervisningspligtige alder og i ungdomsårene.

Det gælder ligeledes de børn, der har adfærdsvanskeligheder, og som vi kan hjælpe bedre nu ved samarbejde mellem lærere, psykologer og familierådgivere og ved sociale foranstaltninger.

Jeg sætter således udbygningen af skolens indsats for børn med disse forskellige former for handicap som et væsentligt mål ud fra ønsket om, at alle skal have adgang til at få evner og anlæg udviklet. Vi har heldigvis været stærkt på vej bort fra overdreven fremhæven af de intellektuelle evner. Vi må frem til uden at forklejne den gode intellektuelle begavelse at sætte ligeligt ind for at hjælpe evner og anlæg frem på alle områder.

Som næste væsentlige mål vil jeg fremhæve en indsats for at give de voksne adgang til at lære og erhverve viden på områder, hvor de ikke havde muligheden — eventuelt ikke benyttede den — da de gik i skole.

Vi er her med den nye lov om fritidsundervisning kommet i gang med noget værdifuldt nyt ved prøveforberedende undervisning, et felt, der må udbygges i de